

Gebruikershandleiding voor Optelec Alva Comfort en iPad

Opgesteld door Tim Mussche
op 24/03/2014

Optelec NV
Baron Ruzettelaan 29
8310 Brugge
050 35 75 55
info@optelec.be
www.optelec.be

1 Inleiding	3
<i>1.1 Benodigdheden</i>	<i>3</i>
<i>1.2 Voorbereiding</i>	<i>3</i>
2 Aan de slag	4
3 Werking Pages	6
<i>3.1 Een document aanmaken of importeren</i>	<i>6</i>
<i>3.2 Een document bewerken</i>	<i>8</i>
<i>3.3 Documenten opslaan</i>	<i>10</i>
<i>3.4 Documenten delen</i>	<i>10</i>
4 Braille sneltoetsen	11
5 Veelgestelde vragen en problemen	13

1 Inleiding

Gefeliciteerd met de aankoop van uw Optelec Alva Comfort, deze brailleleesregel maakt het mogelijk om gebruik te maken van de laatste technologische evoluties, en dit op een eenvoudige en overzichtelijke manier.

Vanwege het succes die we ondervinden met de combinatie met iPad & iPhone, stelden we deze snelstart handleiding samen.

Deze handleiding heeft als bedoeling de combinatie van Alva met iOS apparaten te vereenvoudigen door gebruik te maken van VoiceOver. Het zal de basishandelingen uiteenzetten, die nodig zijn om met de iPad of iPhone documenten te maken en beheren met behulp van het tekstverwerkingsprogramma Pages.

In laatste hoofdstukken zal ook worden uitgelegd waarom we kiezen voor iCloud & Pages. Dit is vooral belangrijk in geval het toestel in een schoolomgeving zal worden gebruikt.

1.1 Benodigdheden

Om optimaal gebruik te kunnen maken zijn volgende zaken nodig:

- Een iOS toestel, met de laatste software (op heden versie 7.1)
- Een Alva Comfort brailleleesregel
- Pages, het tekstverwerkingsprogramma van Apple, die gratis te downloaden is uit de App Store voor recente toestellen, en tegen betaling voor toestellen die niet werden geleverd met iOS 7
- Een actieve WiFi internetverbinding. (in het geval u bestanden wenst te delen)
- Optioneel, een draadloos toetsenbord, wat bluetooth kan worden verbonden met de iPad

Zorg er steeds voor dat alle toestel correct werden opgeladen alvorens aan de slag te gaan. Voor de iPad is er een visuele batterij-indicatie, voor de Alva kan dit worden geraadpleegd via het interne menu (zie handleiding Alva Comfort)

1.2 Voorbereiding

Voor het gebruik van VoiceOver door jonge leerlingen, raden we aan om een aantal instellingen aan te passen voor eenvoudig gebruik van VoiceOver.

Algemene instellingen:

Ga naar: Instellingen; Algemeen; Automatisch slot

Stel dit in op "Nooit", zo zal de iPad zichzelf niet vergrendelen bij enkele minuten van inactiviteit.

Braille instellingen:

Ga naar Instellingen; Algemeen; Toegankelijkheid; VoiceOver; Braille

Zet Braillekortschrift uit, dit zorgt anders voor een vertraging tijdens het typen.
Zet "Toon schermtoetsenbord" uit, dit zorgt ervoor dat het toetsenbord van het aanraakscherm is uitgeschakeld bij gebruik van VoiceOver en braille
Eventueel kan ook achtpuntsbraille hier worden uitgeschakeld, indien gewenst.

Hoge kwaliteit stem:

Ga naar Instellingen; Algemeen; Toegankelijkheid; VoiceOver; Talen en Dialecten
Kies bij Standaarddialect voor "Nederlands Belgisch" en zet de knop "Betere Kwaliteit" aan. De iPad zal vervolgens de hogere kwaliteit spraaksynthese installeren waardoor de spraak duidelijker zal zijn;

Rotor instellingen:

Ga naar Instellingen; Algemeen; Toegankelijkheid; VoiceOver; Rotor

Vink volgende zaken aan:

- Tekens
- Woorden
- Regels

2 Aan de slag

Eerst dient er verbinding gemaakt te worden tussen de Alva Comfort en de iPad, dit is een éénmalig proces, zodat beide toestellen elkaar draadloos herkennen via Bluetooth. Dit kan eventueel gebeuren onder begeleiding, omdat er een tijdslimiet is verbonden aan het ingeven van de PIN code.

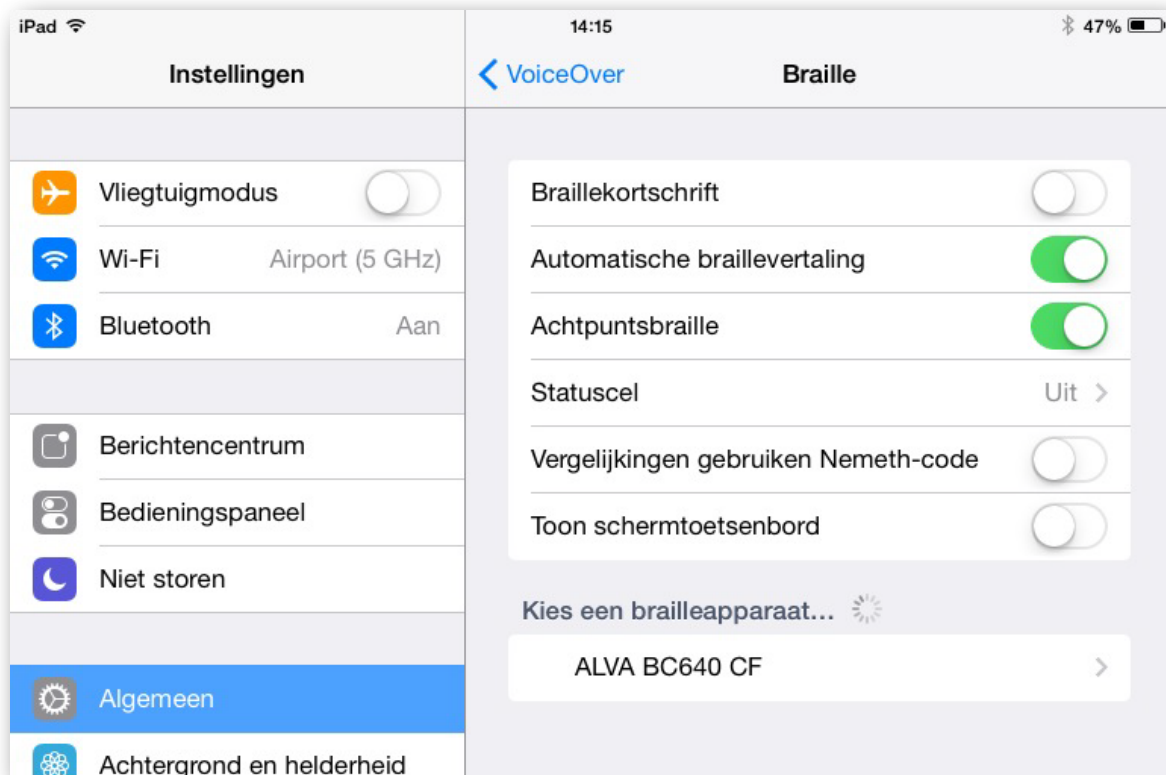
Voor dit proces hoeft VoiceOver niet actief te zijn, de leesregel zal automatisch worden verbonden van zodra VoiceOver aan staat.

Zet de brailleleesregel aan, en ontgrendel de ipad.

Ga naar Instellingen, Algemeen, Toegankelijkheid, VoiceOver.

Kies voor Braille

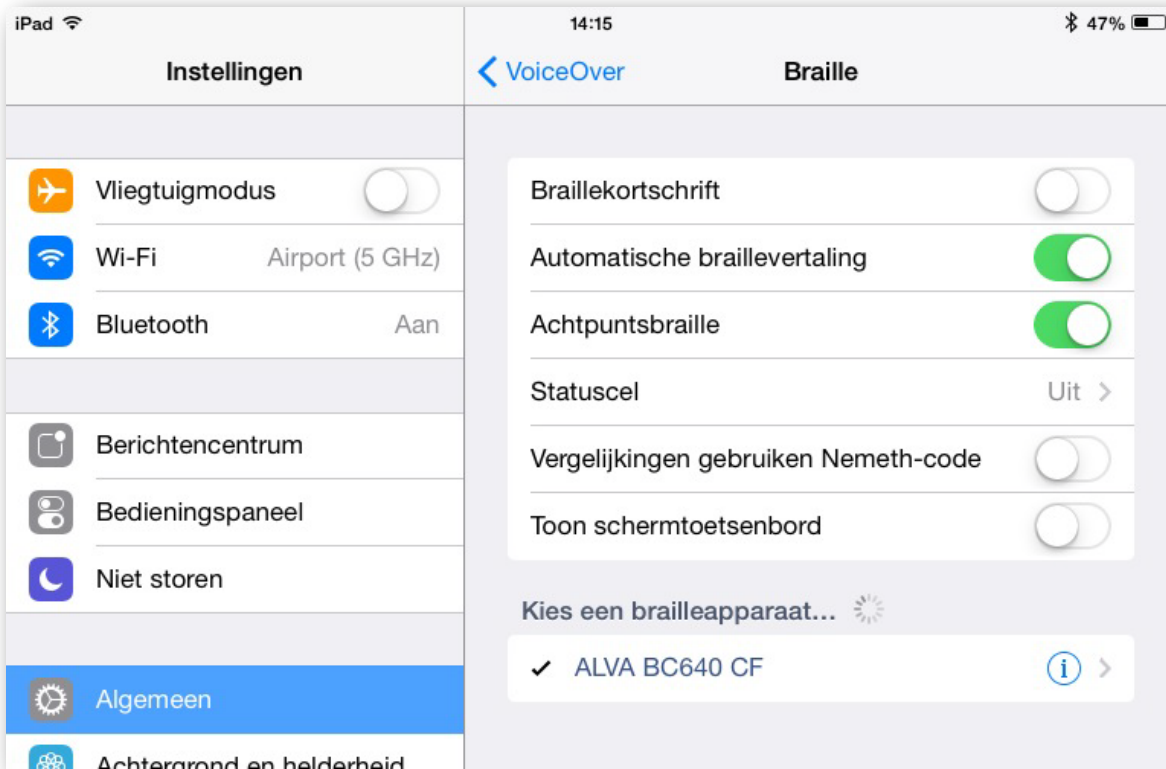
In de onderstaande lijst staat ALVA BC640 CF, tik deze aan:

Voer de Pincode in, dit is 0000.

Druk op Koppel

De Alva maakt nu een geluidje om aan te duiden dat de koppeling geslaagd is, en op de iPad zal er voor de brailleleesregel een vinkje komen te staan:

Nu is de leesregel verbonden voor het gebruik met VoiceOver.

Om het voor een begeleider of leerkracht eenvoudig te maken in gebruikt, raden we aan om VoiceOver in te stellen zodat het kan worden uitgeschakeld door driemaal op de thuisknop van de iPad te drukken. Dit kan worden ingesteld onder:
Instellingen; Algemeen; Toegankelijkheid ; Activeringsknop

3 Werking Pages

3.1 Een document aanmaken of importeren

Pages is een tekstverwerker die werd ontwikkeld door Apple, het geeft de gebruiker de mogelijkheid om net zoals in Microsoft Word, documenten te maken, bekijken en op te slaan.

Pages bestaat zowel voor iOS toestellen als voor Mac's, echter, deze software is totaal verschillend van gebruikt via VoiceOver, deze handleiding behandelt enkel het gebruik van VoiceOver via een iOS toestel, en niet de Mac versie.

Bestanden die werden opgeslagen in Pages voor iOS zijn uiteraard wel compatibel met Mac's en kunnen probleemloos worden uitgewisseld. Ook bestaat de mogelijkheid om bestanden op te slaan in PDF of Doc, zodat ook bestanden kunnen worden gedeeld door windows gebruikers.

Bij het eerste gebruik van Pages zijn er geen documenten aanwezig.

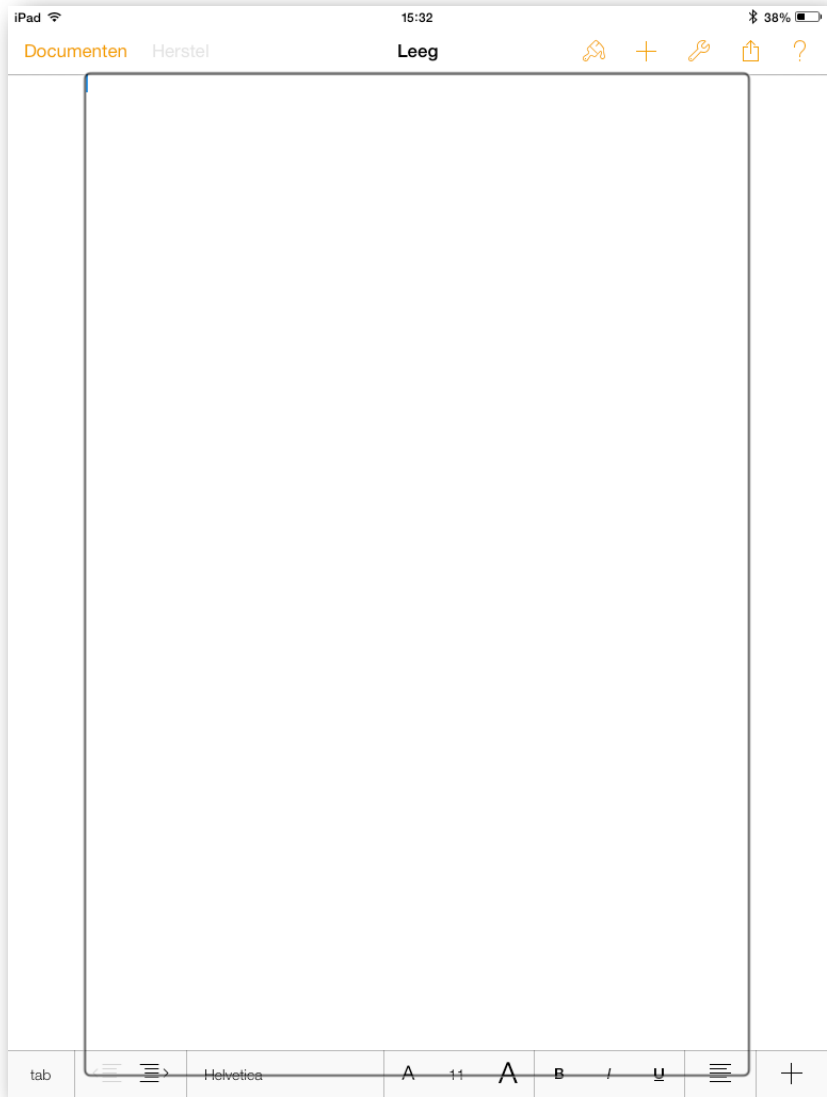
Via het "+" -teken links boven, kan een nieuw document worden aangemaakt.

Vervolgens kan worden gekozen voor een sjabloon, we raden aan om een lege pagina te nemen.

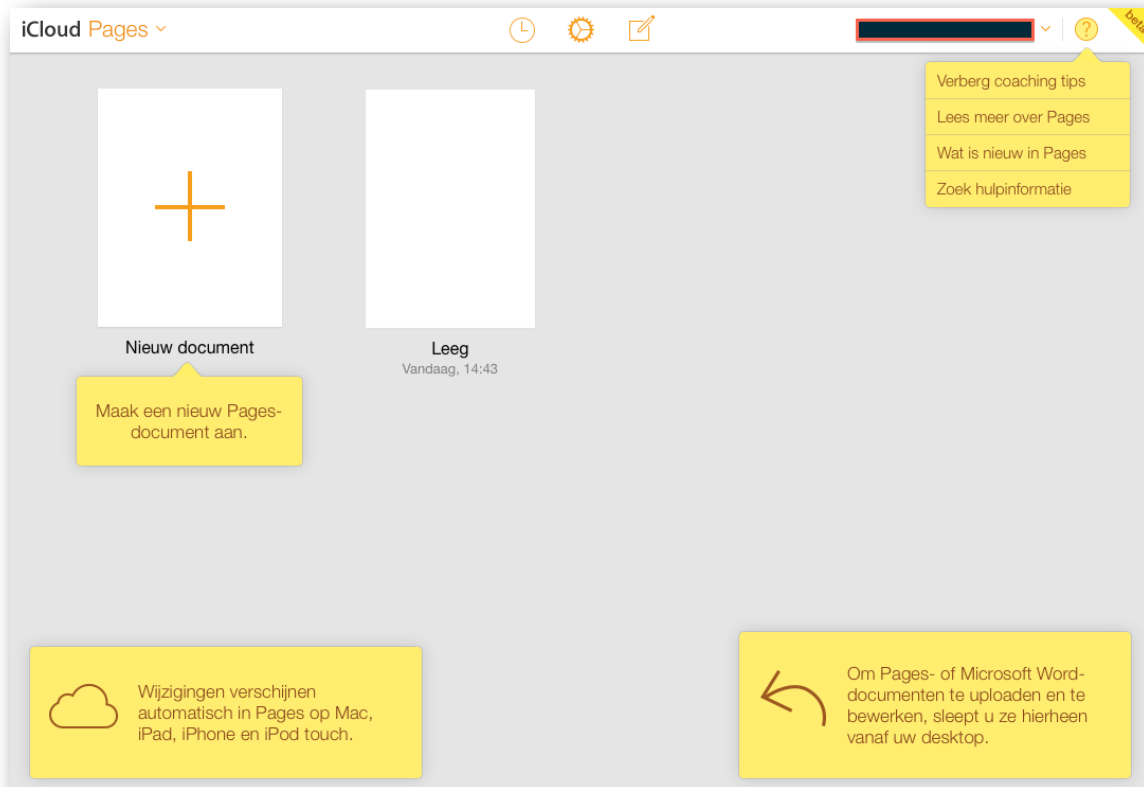
Nu krijgen we automatisch een nieuw document waarin we kunnen gaan werken.

We gebruiken de duimtoetsen vooraan om te navigeren naar het tekstgedeelte, en gebruiken de middelste toets om aan te geven dat we interactie willen aangaan met dit gedeelte.

De cursor zal nu automatisch bovenaan in het document worden geplaatst, en we kunnen onmiddellijk beginnen met het ingeven van tekst:

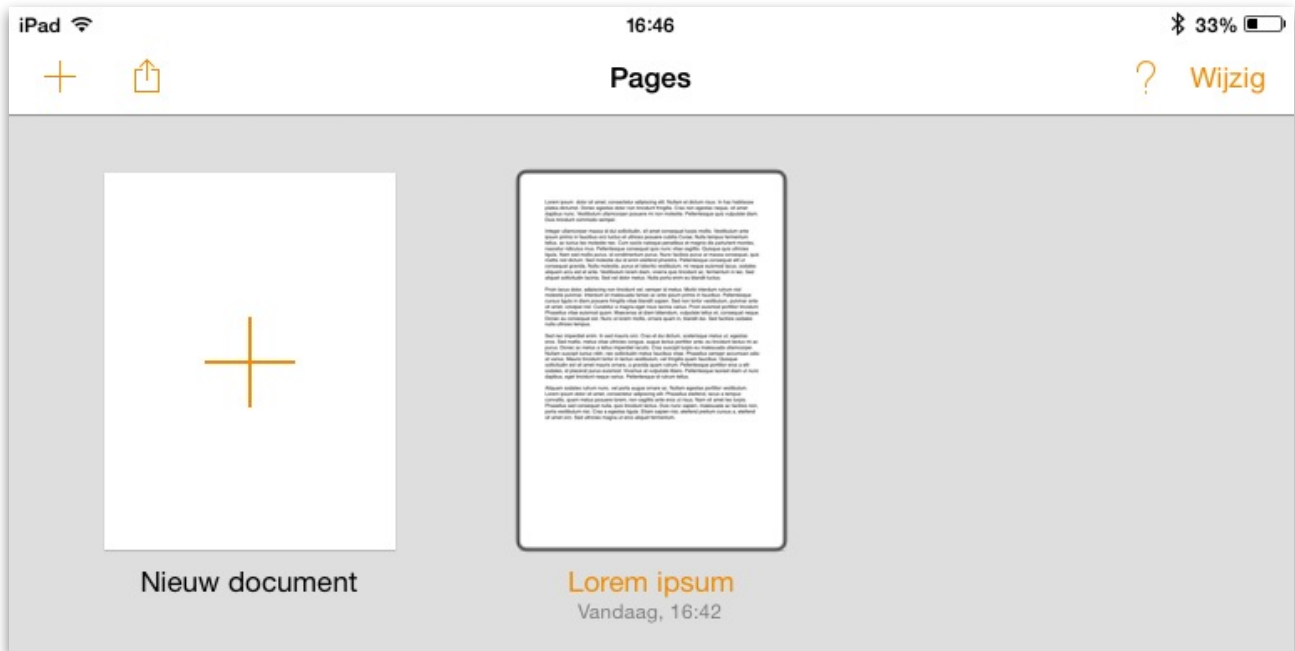
Alternatief kan er ook een document worden geïmporteerd via iCloud. Daarvoor surft men naar www.icloud.com, en meld men zich aan via het Apple ID van de gebruiker. Hier krijgen we een overzicht van de iCloud functies, waaronder Pages. Open het Pages venster; dit kunnen we gebruiken om eenvoudig Word of Pages bestanden in te slepen, het bestand kan zo makkelijk naar de iPad worden gebracht. Gelieve er rekening mee te houden dat dit enkele seconden kan duren. Indien het bestand niet onmiddellijk zichtbaar is, kan men best Pages opnieuw openen.

3.2 Een document bewerken

Om een bestaand document te bewerken, openen we het eerst in Pages. Hier zien we een overzicht van alle documenten in iCloud die we kunnen openen. We verplaatsen VoiceOver door het gebruik van Duimtoets 1 & 5 (vorige en volgende element) tot aan de gewenste tekst. Hierbij dient het zwarte kader om het pictogram heen te staan. Zie afbeelding:

Hier dient men op de derde (midden) duimtoets te drukken om het document te openen. Het document zal zichtbaar worden, en de VoiceOvercursor zal het gehele tekstgebied aanduiden en onmiddellijk beginnen voorlezen.

Om de tekst te bewerken, drukken we nogmaals op de middelste duimtoets.

Nu zal de VoiceOvercursor worden verplaatst naar de onderkant van de pagina.

Om de VoiceOver cursor te verplaatsen naar het begin van het document, drukt u nogmaals op de middelste duimtoets.

Eens de tekstcursor zich bevindt in het document, kunnen we ons makkelijk door de tekst verplaatsen met behulp van duimtoetsen 1 & 5 (uiterst links en rechts).

Dit zorgt ervoor dat de tekst leesbaar is, maar enkele in braille.

Op deze manier kan de leerling de tekst nalezen in braille, om spelling desgewenst te controleren. We merken op dat het zwarte kader van de VoiceOver cursor zich niet heeft verplaatst, dus de spraak zal ook geen feedback geven.

Om gebruik te maken van zowel spraak als braille gebruiken we duimtoets 2 & 4, deze duimtoetsen bedienen de rotorfuncties. De Rotor is een verzameling van navigatiemogelijkheden die te bedienen zijn met deze duimtoetsen.

De rotor kan bijvoorbeeld ingesteld zijn op tekens, woorden of regels. Zo kan de gebruiker zich makkelijk letter per letter, woord per woord of regel per regel verplaatsen door de tekst. De rotorinstelling wijzigen kan door middel van een braille sneltoets, die u verderop in de handleiding kan terugvinden.

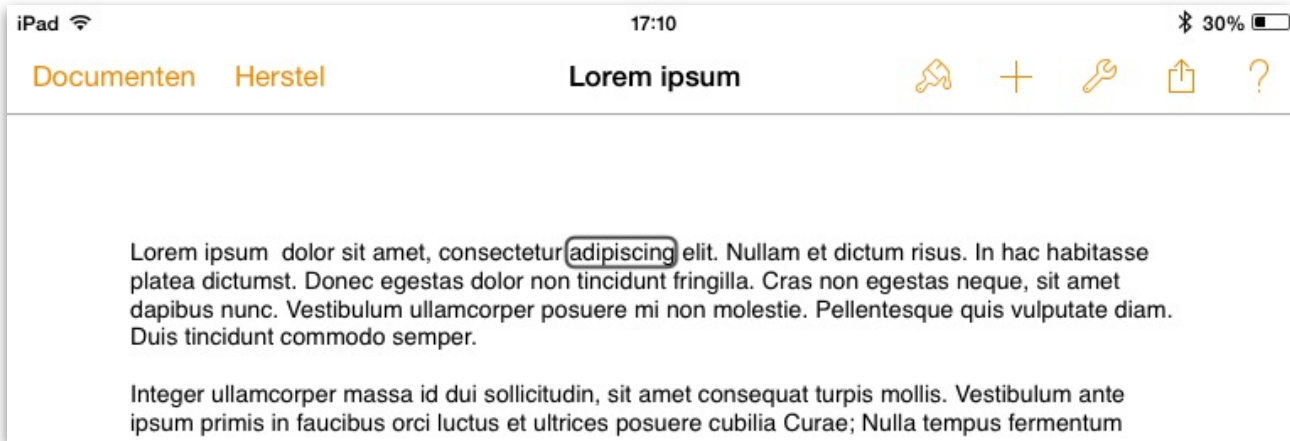
In dit voorbeeld nemen we de rotor instelling „Woorden”.

Indien we nu duimtoetsen 2&4 gebruiken, zien we dat het zwarte kadertje zich om het woord plaatst van de VoiceOver cursor, en de tekstcursor verplaatst zich mee in braille.

Nu kunnen we woord per woord navigeren door de tekst, met spraak en braille.

Dit kan dus desgewenst ook met de andere rotorinstellingen, zodat men zicht per karakter of per zin kan verplaatsen.

Hieronder een voorbeeld van de verplaatsing woord per woord:

We kunnen op elk gewenst de tekstcursor verplaatsen door de cursorrouting toetsen onder de brailleleesregel. Dit laat toe om zich flexibel te verplaatsen in een tekst. Belangrijke sneltoetsen tekst te bewerken, zoals enter, backspace, etc zijn terug te vinden op de pagina met sneltoetsen.

3.3 Documenten opslaan

Documenten gemaakt in pages worden automatisch opgeslagen in iCloud. Om het huidige document op te slaan volstaat het om te navigeren met de duimtoetsen naar de knop Documenten, linksboven in het scherm. Eens terug in de lijst met documenten, zal de huidige versie automatisch worden bijgewerkt via iCloud. Vanaf dat moment, zal het opgeslagen document automatisch benaderbaar zijn vanuit toestellen die toegang hebben tot de account. Dit kan via eender welk toestel.

3.4 Documenten delen

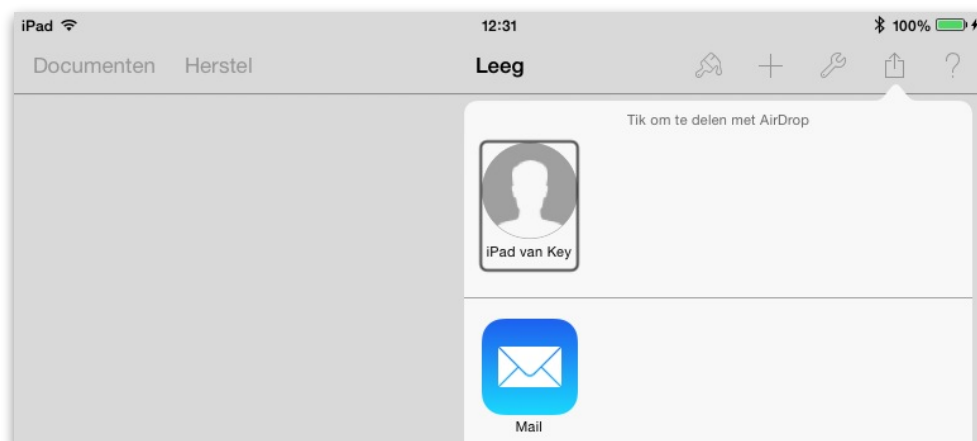
Het delen van documenten is technisch mogelijk via iCloud, maar praktisch makkelijker via email. Om een document te delen, gebruikt u de „Deel” knop in het document. Dan kiest men voor de optie „Stuur een Kopie”.

Hierna kan worden gekozen voor „Mail”, waarna een nieuwe mail zal worden samengesteld met het huidige document in bijlage.

Documenten delen kan ook via Airdrop, dit is een techniek die het toelaat om documenten en bestanden door te sturen naar andere iPad's in de buurt.

Hiervoor dien Airdrop uiteraard ook actief te staan bij de andere toestellen.

In principe kunnen zelfs bestanden worden verzonden, zonder dat er een Wifi netwerk beschikbaar is van het ene toestel naar het andere.

4 Braille sneltoetsen

In dit onderdeel beschrijven we de mogelijkheid voor het gebruik van sneltoetsen. er zijn een aantal toetsen standaard voorzien op de brailleleesregel, maar het merendeel van de functies binnen iOS is gebaseerd op braillecommando's.

Dit zijn sneltoetsen, die worden gevormd door spatie gevolgd door een combinatie braillepunten.

Deze sneltoetsen zijn vastgelegd door Apple en kunnen niet worden gewijzigd door de gebruiker.

Hieronder een tabel met de beschikbare braillecommando's:

Braillecommando (akkoord)	Functie in VoiceOver	Alva Comfort
niet beschikbaar	Activeer huidig onderdeel	Duimtoets 3 of cursor routing
Dot 1 + Space bar	Ga naar vorig onderdeel	
Dot 4 + Space bar	Ga naar volgend onderdeel	
Dot 3 + Space bar	Ga naar vorig onderdeel met rotorinstelling	Duimtoets 2 of Etouch 2
Dot 6 + Space bar	Ga naar volgend onderdeel met rotorinstelling	Duimtoets 4 of Etouch 4
Dot 2 + Dot 3 + Space bar	Selecteer vorige rotorinstelling	
Dot 5 + Dot 6 + Space bar	Selecteer volgende rotorinstelling	
Dot 1 + Dot 2 + Dot 3 + Space bar	Ga naar het eerste element	
Dot 4 + Dot 5 + Dot 6 + Space bar	Ga naar het laatste element	
Dot 1 + Dot 2 + Dot 3 + Dot 5 + Space bar	Lees pagina vanaf geselecteerde onderdeel	
Dot 2 + Dot 4 + Dot 5 + Dot 6 + Space bar	Lees pagina vanaf begin	
Dot 1 + Dot 2 + Dot 5 + Space bar	Activeer de thuisknop	
Dot 2 + Dot 3 + Dot 4 + Space bar	Ga naar de statusbalk	

Braillecommando (akkoord)	Functie in VoiceOver	Alva Comfort
Dot 3 + Dot 4 + Dot 5 + Space bar	Activeer de volume-omhoogknop	
Dot 1 + Dot 2 + Dot 6 + Space bar	Activeer de volume-omlaagknop	
Dot 1 + Dot 2 + Space bar	Activeer de knop Vorige, indien aanwezig	
Dot 7 + Space bar	Activeer de Backspace-toets	
Dot 8 + Space bar	Activeer de Return-toets	
Dot 2 + Dot 3 + Dot 4 + Dot 5 + Space bar	Activeer de Tab-toets	
Dot 1 + Dot 2 + Dot 3 + Dot 4 + Dot 5 + Dot 6 + Space bar	Schakel schermgordijn in en uit	
Dot 1 + Dot 2 + Dot 3 + Dot 4 + Space bar	Onderbreek of hervat spraak	
Dot 1 + Dot 3 + Dot 4 + Space bar	Schakel spraak in en uit	
Dot 3 + Dot 4 + Space bar	Spreek paginanummer of aantal zichtbare rijen uit	
Dot 3 + Dot 4 + Dot 5 + Dot 6 + Space bar	Scrol één pagina omhoog	
Dot 1 + Dot 4 + Dot 5 + Dot 6 + Space bar	Scrol één pagina omlaag	
Dot 2 + Dot 4 + Dot 6 + Space bar	Scrol één pagina naar links	
Dot 1 + Dot 3 + Dot 5 + Space bar	Scrol één pagina naar rechts	
Dot 2 + Dot 3 + Dot 6 + Space bar	Schakel tussen 8 en 6 puntsbraille	
Dot 2 + Dot 5 + Dot 6 + Space bar	Selecteer tekst	
Dot 1 + Dot 3 + Dot 4 + Dot 6 + Space bar	Knip	
Dot 1 + Dot 4 + Space bar	Kopieer	
Dot 1 + Dot 2 + Dot 3 + Dot 6 + Space bar	Plak	

Braillecommando (akkoord)	Functie in VoiceOver	Alva Comfort
Dot 1 + Dot 3 + Dot 5 + Dot 6 + Space bar	Maak typen ongedaan / herstel	
Dot 2 + Dot 3 + Dot 4 + Dot 6 + Space bar	Typ opnieuw	
Dot 2 + Space bar	Verschuif brailleleesregel naar links	Duimtoets 1 of Etouch 1
Dot 5 + Space bar	Verschuif brailleleesregel naar rechts	Duimtoets 5 of Etouch 3
Dot 6 + letter	Invoeren getal (a=1, b=2 etc)	via brailleklavier
Dot 7 + letter	Hoofdletter	via brailleklavier

5 Veelgestelde vragen en problemen

De verbinding tussen de brailleleesregel is verbroken, wat doe ik nu?

A: controleer of de Alva is ingeschakeld, en de batterij is opgeladen.

Indien dit niet werkt, vergrendel de iPad en ontgrendel deze.

Mocht dit nog geen oplossing bieden, dan dien de Alva opnieuw gekoppeld te worden via Bluetooth.

Mijn scherm is helemaal zwart, maar de spraak en braille werkt wel nog.

A: Het schermgordijn is ingeschakeld, dit kan worden uitgeschakeld door 3 maal met 3 vingers op het scherm te tikken. Of gebruik het braillecommando.

Ik heb geen spraak meer, maar braille werkt wel nog?

A: Dubbeltik met drie vingers, hierdoor zal de spraak terug worden geactiveerd. Of gebruik het braillecommando.

De brailleinvoer werkt zeer traag, als ik een letter intik, dan duurt het een seconde voordat deze op het scherm verschijnt, en VoiceOver deze uitspreekt.

A: Brillekortschrift staat aan in de braille instellingen, schakel dit uit.

Hoe vorm ik cijfers en hoofdletters met het brailleklavier?

A: Cijfers worden gevormd door de letter in combinatie met puntje 6 in te voeren.

Hoofdletters met puntje 7

Waarom maken jullie gebruik van Pages, en niet bijvoorbeeld een programma zoals dropbox?

A: Pages is een product die door Apple zelf werd ontwikkeld, en waar toegankelijkheid prioriteit heeft. Andere Apps kunnen deze toegankelijkheid niet altijd garanderen.

Daarom kiezen wij voor Pages. Ook de integratie met iCloud, en de mogelijkheid om die vanop elke pc te benaderen, is heel erg eenvoudig en gebruiksvriendelijk.

Heeft u een vraag die niet in deze lijst voorkomt?
Neem dan contact op met Optelec.